

احترام به والدین و بزرگان، شفقت بر کودکان ، والدین و بزرگان

تهیه و ترتیب: استاد
مولانظر حق دوست

تایپ و ارسال: محمد جان
فروتن

۸ جنوری ۲۰۱۸



در قدم نخست باید دانست که احترام به معنی حرمت داشتن، گرامی داشتن، بزرگ داشت و شفقت، به معنی مهربانی، دلسوزی و نرم دلی میباشد.

در مورد حقوق والدین باید بدانیم که خداوند "ج" در سوره ۸۱ آیه ۲۳ چنین فرموده:

ترجمه: " و پروردگارت فرمان داد که جز او را پرستش نکنید، به پدر و مادر نیکوئی کنید، هرگاه یکی یا هر دوی آنها نزد شما به سن پیری رسیدند و کمترین اهانتی را به آنها روا ندارید و حتی به آنها اف هم نگوئید و بر ایشان فریاد مکشید و با آنها سخنان خوب و پسندیده بگوئید."

یعنی خداوند متعال احسان و نیکی به پدر و مادر را هم ردیف با عبادت خود قرار داده تا فضیلت و برتری پدر و مادر را ثابت نموده باشد.

اهانت و استعمال الفاظ رکیک، قهر آمیز در مقابل پدر و مادر را سبب صدمه زدن به شخصیت، منزلت و احترام والای آنان میشوند. اگر آنها آزرده شوند باعث قهر و غضب خداوند متعال میگردد. چنانچه حضرت رسول اکرم (ص) فرموده اند.

ترجمه: " رضایت و خشنودی پروردگار وابسته به خوشی پدر و مادر است، قهر و غضب خداوند (ج) وابسته به قهر و غضب والدین است."

اگر پدر و مادر از فرزندانش راضی و خوشنود باشند. خداوند (ج) نیز از آنها راضی میباشد. خلاصه رضایت خداوند متعال در گرو رضایت پدر و مادر میباشد.

اطاعت از پدر و مادر واجب است و دین مبین اسلام به آن تاکید نموده و این اطاعت فرزندان، حتی شامل پدر و مادری که مسلمان هم نیستند میشود، تنها در اموری که اوامر والدین ناروا و خلاف دین مبین اسلام باشد اطاعت از آن واجب نیست.

فرزندان در مقابل پدر و مادر باید چنان رفتاری داشته باشند که آنها از اولاد ها و فرزندان خود توقع دارند.

در کتاب تفسیر کشف الاسرار آمده: هنگامیکه حضرت موسی (ع) با پروردگارش مناجات مینمود ناگهان مردی را دید که در زیر سایه عرش رحمن قرار دارد. حضرت موسی (ع) در تعجب شد و از خداوند (ج) سوال نمود: ای پروردگار! این کدام بنده خاص تو است که درین جا قرار دارد؟ خداوند (ج) برای حضرت موسی (ع) گفت این کسی است که با پدر و مادرش نیکویی کرده بود و هرگز سخن چینی و شیطنت نکرده است.

از ابی هریره (رض) روایت شده که مردی به حضور رسول الله (ص) آمد و گفت: یا رسول الله (ص) چه کسی بیشتر بر من حق دارد که با او به بهترین وجه رفتار نمایم؟ رسول الله (ص) فرمود: مادرت! مرد گفت بعد از او؟ رسول الله (ص) فرمود: مادرت!

مرد گفت: بعد از مادرم؟ رسول الله (ص) فرمود: مادرت! باز مرد تکرار کرد و گفت: بعد از مادرم؟ رسول الله (ص) فرمود: پدرت!

خدمت به والدین و خشنودی آنها هم برای دنیا نفع میرساند و هم بروز آخرت و هم چنان عمل صالحه باعث نجات انسان در آخرت از آتش دوزخ شده و مشمول رحمت بیکران ایزد متعال و دخول جنت و انواع نعمت ها میگردد و آنانیکه بر پدر و مادر

حرمت نمیگذارند پیامبر بزرگ اسلام درمورد شان می فرماید: " که داخل جنت نمیشوند."

بطور خلاصه حقوق والدین ازاین قرار است:

اول- نیکی و فرمانبرداری: فرزندان موظف اند که بهترین روش را در مقابل والدین داشته و از هر نوع بد رفتاری با ایشان پرهیز کنند و حتی از گفتن کلمه و سخنی که موجب آزردهی خاطر شان شود خود داری کنند.

دوم- تواضع به پدر و مادر: فرزندان مکلف اند که در برابر پدر و مادر خود فروتن بوده، مقام و منزلت شان را گرامی بدارند.

سوم- سپاس گذاری: یکی از زیباترین آداب سپاس گذاری و قدر دانی از والدین است.

چهارم- حرام بودن الفاظ ناسزا: پرهیز از بد گویی و الفاظ ناسزا.

رسول الله (ص) فرمودند: " ناسزا گویی به پدر و مادر جزء گناهان کبیره است. گفته شد؛ یا رسول الله (ص) مگر ممکن است کسی به پدر و مادر خود ناسزا بگوید؟ فرمودند: آری! وقتی کسی به پدر مادر مردم ناسزا بگوید به پدر و مادرش ناسزا میگویند."

فلهذا باید گفت که به پدر و مادر، پدرکلان و مادر کلان، کاکا، ماما، خاله، عمه؛ خواهر و برادر بزرگ و همه بزرگان خانواده و اجتماع خویش را با در نظر داشت اخلاق انسانی؛ اسلامی و علمی احترام نمائیم زیرا که این کار و فعالیت خستگی ناپذیر بزرگان در گذشته بوده که ما امروز در این حالت قرار داریم و با همدیگر بحث علمی میکنیم و هر چند تلاش کنیم که خدمت بزرگان را بصورت درست ادا نماییم بازهم خیلی ها کم و اندک خواهد بود.

بادر نظر داشت حقوق اطفال: والدین گرامی و همه بزرگان بر اطفال شفقت و مهربانی داشته باشند زیرا کودکان، آینده سازان و آفریننده تاریخ پر افتخار ملت و چشم امید جامعه هستند که مسئولیت حفاظت از دست آورد ها و افتخارات والای ملی را به دوش دارند؛ باید تمام استعداد و توانائی های شان

در راه ترقی و تعالی کشور و سعادت و نیک بختی مردم صرف شود.

دین مبین اسلام بر اهمیت اطفال تاکید کرده است. قرآنکریم و احادیث نبوی قوانین و اصولی را برای حفظ و تنظیم امور زندگانی اطفال کوچک در دوران حیات شان وضع کرده است. اسلام تربیت را از کوچکترین واحد سازنده خانواده که فرد است آغاز میکند. فرد واحد اساسی و هسته مرکزی است که حیات یک جامعه بدور آن میچرخد.

تربیت فرد از نخستین روز های تشکیل جنین در بطن مادر آغاز میگردد. خداوند متعال در مورد تربیه اطفال و مدت شیر خواره گی کودکان در آیه ۲۳۳ سوره بقره چنین بیان نموده است:

ترجمه: " مادران باید دوسال کامل فرزندان خود را شیر دهند. آنهایی که میخواهند دوران شیر خواره گی را کامل کنند." از این آیه مبارکه چند چیز استنباط میشود:

اول: مادر در صورت توانایی فرزندش را با شیر خودش تغذیه نموده و طفل را ازین نعمت الهی بهره مند سازد و از لذت مکیدن و خوردن شیر مادر او را محروم نکنند.

دوم: دوره کامل شیر دادن به اطفال مدت دو سال تمام است.

سوم: جدا کردن طفل از شیر مادر قبل از دوره دو ساله به شرطی جایز است که پدر و مادر با مشوره و موفقیت همدیگر در مورد تصمیم گرفته باشند و راجع به چگونگی مراقبت های طفل پس از جدا کردن از شیر مادر چاره اندیشیده باشد.

پیغمبر بزرگوار اسلام فرموده اند:

ترجمه: " کودکان را دوست داشته باشید و قتیکه به آنها وعده دادید به وعده وفا کنید زیرا کودکان جز شما کسی دیگری را روزی دهنده خود نمیدانند."

فرمان مبارک فرایض والدین مولانا شاه کریم الحسینی حاضر امام صلوات الله علیه میفرماید: " باید بخاطر داشت برای تمام اطفال بجز از دوام تعلیم مکتب؛ تعلیم و توسعه آن هیچ چیزی وجود ندارد. آنگونه که استاد باید در مورد سوابق خانواده گی هر طفل عمیقاً دلچسپی داشته باشد؛ به همان گونه والدین نیز با استاد باید بطور مسلسل رابطه داشته باشند و باید بر فعالیت مکتب اطفال خویش نظارت نمایند."

کمپالا، یوگندا 27 اکتوبر 1957

تعلیم و آموزش برای اطفال یک اصل عمده و مهم دین مبین اسلام بوده برای مسلمانان لازم است که اطفال شان را تحت تعلیم و تربیه گرفته، فرائض دینی و احکام اسلامی را به آنها بیاموزانند. عقاید آنها را در راه اسلام محکم و استوار نمایند. چنانچه حضرت رسول اکرم (ص) فرموده اند:

ترجمه: "تعلیم دهید اولاد تان را برای اینکه آفریده شده اند. برای زمانی غیر از زمان شما."

اسلام دین عدالت و مساوات است همواره پیروانش را به آن توصیه نموده و معیار برتری را تقوا میداند. چنانچه حضرت پیغمبر اکرم (ص) فرموده است:

"عدالت و مساوات را بین اولاد خود رعایت کنید." فرزندان (پسر و دختر) هر دو عطیه خداوندی و نعمت کریم است در برابر هر دو یکسان عمل نمائیم و آنها را مورد لطف و شفقت قرار دهیم.

از این ارشادات قرآنی، احادیث نبوی (ص) و فرامین مبارک مولانا حاضر امام صلوات الله علیه بخوبی بر می آید که هیچ نوع تبعیض بین فرزندان از لحاظ جنسیت وجود ندارد و آنچه که امروز متأسفانه در بعضی خانواده ها وجود دارد که دختران به دیده حقارت مینگرند و با تولد دختر احساس ناراحتی و شرمندگی مینمایند. آنها را همواره مورد خشونت قرار داده و با گفتن کلمات زشت و رکیک با دختران برخورد نموده و آنها را حقیر میشمارند و از همه خطرناکتر این که به امر تعلیم و تربیه و فراگیری علم و دانش آنها هرگز توجه نه نموده و آنها در انواع محرومیت های زندگی قرار میدهند. این اعمال و برخورد های جنبه اسلامی نداشته بلکه میراث شوم عصر جاهلیت است که متأسفانه هنوز هم در جامعه ما در اکثر فامیل ها رایج میباشد. برای ریشه کن نمودن این رسوم جاهلی بهتر است کار بنیادی و همه جانبه صورت گیرد.

مولانا حاضر امام صلوات الله علیه چنین میفرماید: "من دوباره بر این موضوع تاکید نموده آنرا میخواهم به پایان برسانم که این تا چه حد مهم است که والدین در امور مکتب باید نقش حقیقی را ادا نمایند. این بسیار مهم است که شما منظمآ به ارتباط پیشرفت اطفال خویش هردو یعنی کار مکتب از لحاظ سیرت

و کردار آنها رسیدگی نمائید. تمام استادان خواهشمند کمک و یاری شما خواهند بود، لکن تا وقتی که شما همکاری نکنید؛ تا آن زمان آنان هیچ چیزی را نمیتوانند انجام دهند."

کمپالا، یوگندا 27 اکتوبر 1957

اطفال امروز بزرگان فردا؛ زینت زندگی و نعمت بیکران الهی هستند. مسئولیت والدین و بزرگان جامعه در قبال آنها بس بزرگ و سترگ و پر اهمیت است و اندک غفلت و بی توجهی در مورد آنها اضرار جبران ناپذیری را در قبال خواهد داشت.

اطفال ثمره زندگی مشترک و پر عطوفت والدین. اعضای مهم خانواده؛ خدمتگار و متصرف آینده جامعه؛ زینت و افتخار زندگی هستند.

مولانا حاضر امام صلوات الله علیه چنین میفرماید: " بر والدین لازم است که بخاطر تعلیم فرزندان خویش تلاش بی حد به خرج دهند. اگر طفلی در اوایل کار پسندیده انجام میدهد و بعد از آن کمتر یا بر خلاف آن قرار میگیرد، پس شما دل سرد نشوید هیچ طفلی در سال های آموزش از آغاز تا آخر دارای رفتار معین به پیشرفت نمیباشد. شما باید هر وقت به او مدد و یاری رسانید. بجز از تعلیم هیچ ضمانتی بهتر برای آینده فرزندان تان وجود ندارد. "

پیغام برای داکه 4 فبروری 1959م

مأخذ:

1. قرآنکریم
2. حدیث شریف
3. فرمان مبارک مولانا حاضر امام صلوات الله علیه
4. کتاب رهنمای خانواده